

Forhold, er selvfølgelig ikke saa meget Forholdet paa Landet — det er ret naturligt, at dette tages med —, det er derimod den Omstændighed, at man i 1872 undlod at tage Hensyn til Købstadejendomme — ja, det Navn er nu ganske vist ikke helt betegnende. Der findes nemlig rundt omkring paa Landet Ejendomme, der ikke paa nogen Maade kunne betegnes som Landejendomme til Trods for, at de ligge paa Landet; jeg tænker altsaa paa saadanne Ejendomme, der i Lighed med Købstadejendomme have anden Anvendelse for Øje end at være knyttede til Landbrug. Saadanne Ejendomme findes der nu rundt om i Stationsbyerne og større Landsbyer, saasom Apoteker o. lign., og der er derfor ikke alene i Købstæderne et Ønske om at faa en Udvidelse, men det vil ogsaa kunne paavises for Landets Vedkommende.

Naar man ser hen til Udviklingen af vore Laaneforhold, siden disse Bestemmelser ere tagne, maa man ogsaa erkende, at Forholdene ere saa forandrede, at der sikkert er Grund til at søge Ændringer i Lovgivningen. I 1841 kendte man, hvis jeg ikke tager meget fejl, slet ikke Kreditforeninger, der beskæftigede sig med Udlaan i Landejendomme, man havde vistnok den Gang kun Kreditkassen for København. Kreditforeningerne tælle nu saadant noget som med et rundt Tal 240,000 Interessenter med et Udlaan af halvanden Milliard Kroner. Det er jo saa store Forhold, at man kan forstaa, at det kræver forandrede Regler, og siden 1872 er der ogsaa paa Laaneforholdene sket væsentlige Forandringer. Jeg skal nævne, at der for hele Landets Vedkommende, baade for Land og for By, nu findes Institutioner, som man ikke havde den Gang, nemlig Hypotekforeninger, der tilsigte Udlaan mod sekundær Sikkerhed. Dem kendte man i den Form, de nu have, først fra 1895, og selv om de jo i Tal og Størrelse langt fra kunne staa ved Siden af Kreditforeningerne, er der dog nu i disse Foreninger stærkt op imod 20,000 Medlemmer med en Udlaanssum, der er stærkt voksende og nu allerede er oppe paa 85 Mill. Kr. Men de samme Interesser, som Kreditforeningerne og Hypotekforeningerne have, have i Virkeligheden alle, ikke alene de, der laane ud, men ogsaa de, der søge Laan. De, der laane ud, fordi det maa være af største Interesse for dem, ja, man kan endogsaa sige for Landets Økonomi i det hele taget, at Laaneobjekterne ere saa solide som muligt — og for Laantagerne,

fordi det jo er i deres Interesse, at det, de frembyde til Laan, er saa godt som muligt og kan skaffe dem det størst mulige Laan. Og det vil egentlig kun kunne ske, naar man sørger for i videst muligt Omfang, at det Løse og Inventarium, der hører med til Ejendommen, ogsaa kan komme ind under Pantsætningen. Er det ikke Tilfældet, vil man, naar Konkurs eller anden Kalamitet indtræder, se, at ret store Værdier splittes for Vinden til Glæde for ingen og til Skade baade for Laan-giveren og for den, der er saa uheldig at komme i økonomisk Betyk.

Det er da Meningen med dette Lovforslag, som jeg har tilladt mig at indbringe, at udvide Kredsen af disse Genstande, som ved Pantsætning af faste Ejendomme kunne komme med. Naar jeg er kommen ind paa dette, er det, fordi jeg har haft en Del med Hypotekforeninger og ogsaa med Banker og Sparekasser at gøre og ofte har haft Lejlighed til at se, hvor uheldigt Forholdet er. Jeg er overbevist om, at der i dette høje Ting ogsaa er mange Medlemmer, der have set det uheldige i, at nogle af de Ting, som burde kunne komme ind under Pantsætningen, ikke have været der. Man har haft Rets-sager i den Anledning og er kommen til Resultater som, at netop Foderroer ikke hørte med til, hvad der var indavlet, og at Fiskeyngel i Fiskedamme i en Ejendom, hvis fortrinsvise Værdi bestod i at være Fiskeanstalt, ikke kunde regnes med. Paa samme Maade er det gaaet med mange andre Ting. Jeg har da søgt ved Forhandling til forskellige Sider at faa dette Lovforslag stillet op i en saadan Form, at det kunde opfylde sin Hensigt. Jeg har her ogsaa at takke den højtærede Justitsminister for den Assistance, der er ydet mig ved Udarbejdelsen.

Lovforslaget tager først og fremmest Hensyn til Landejendomme, hvor det medtager Fjerkræ og andet Smaakræ saavel som Afrøde af Rodfrugter og lignende. Det nye er dernæst for disse Ejendomme, som ikke ere Landejendomme, men delvis Købstadejendomme, at ved Pantsætningen af Ejendomme, hvori der drives Fabrikvirksomhed eller Handel, Hotel eller Restauration, Bank, Apotek, Slakteri, Mejeri, Vaskeri, Skole eller Opdragelsesanstalt, Hospital, Teater eller lignende, skal det kunne bestemmes, at Inventariet, der tilhører Ejeren, og som hører til den paa-gældende Virksomhed, fremtidig omfattes af Pantsætningen. Endvidere siges der: „Hvor en Ejendom udnyttes gennem Skovbrug,